

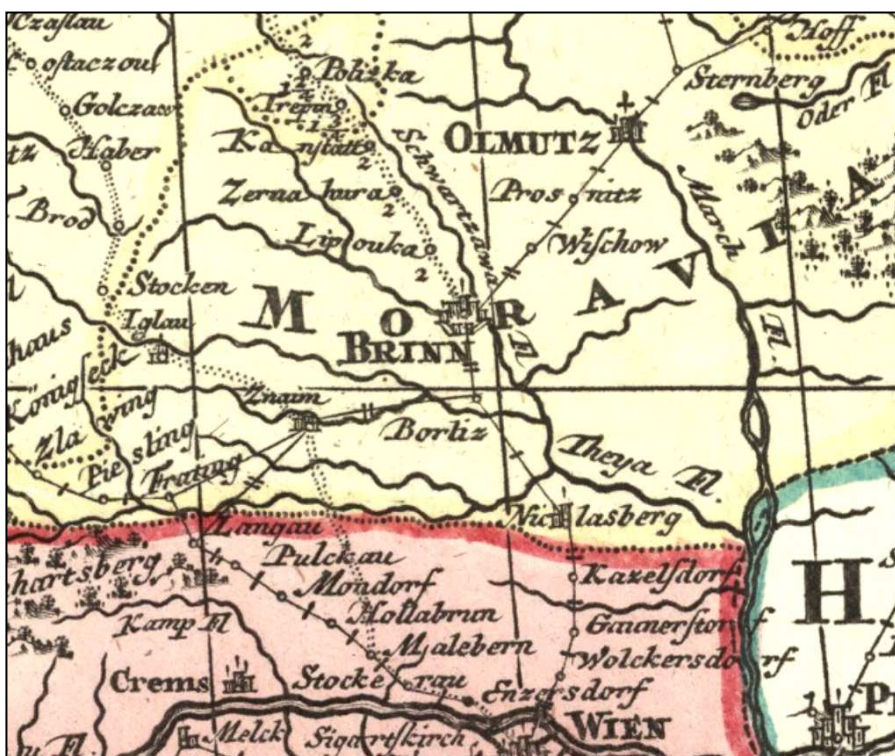
Brněnské poštovní úřady v běhu času (2025)

Jaroslav Punčochář

Poštovní mapa z roku 1712 – výřez s poštovními trasami na Brno (Postarum seu Veredariorum Stationes per Germaniam et Provincias ediacentes – E. Henry, J. P. Nell aj.)

Poštovní mapa – údajně do roku 1727 – výřez s poštovními trasami na Brno (Postarum seu Cursorum Publicorum diverticula et mansiones per Germaniam et Co... – M. Seutter)
Zajímavé je, že je na ní již poštovní spoj Brno – Znojmo – Vratěšín, který měl být otevřen až v r. 1733 (takže bude spíše pozdější).

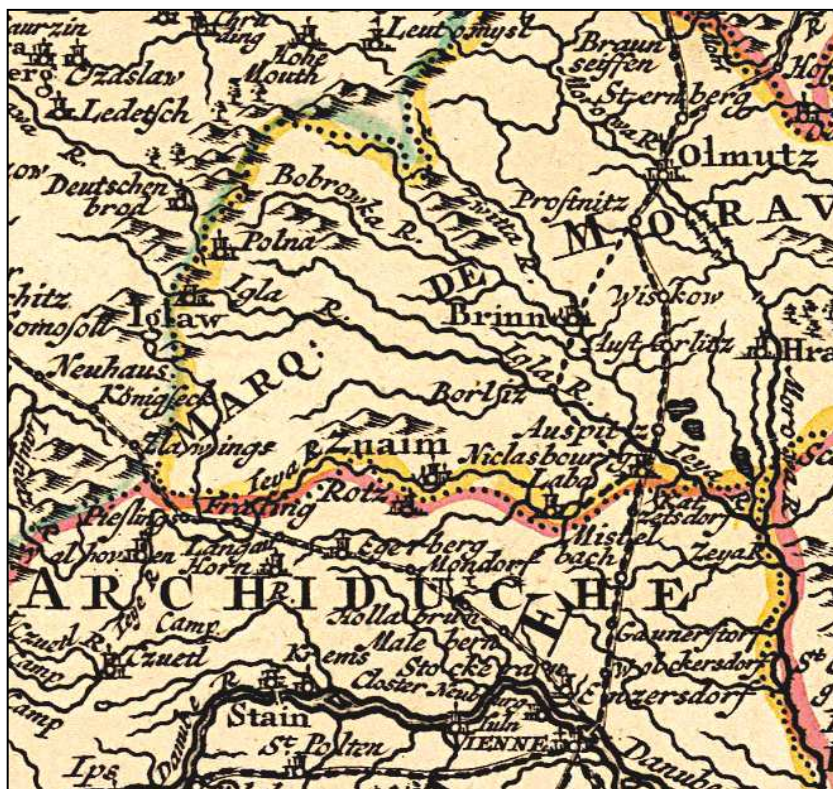
Titulní strana:

- hostinec „U Modrého lva“ na Starém Brně (stav okolo r. 1900)
- objekt pošty Brno 2 v r. 1937 (méně známé foto ze sborníku "Vzpomínky k 80. narozeninám P. Bezruč", Brno 1947)
- objekt Třídícího centra Brno (také pošta Brno 8 a Brno 50; dříve SPU Brno 02 pak DSPU)

Obsah:

Úvod, obsah, prameny

Kap. 1 – Poštovní úřady Brno 1 - 10	str.	1
Kap. 2 – Poštovní úřady Brno 11 – 20	str.	40
Kap. 3 – Poštovní úřady Brno 21 - 30	str.	65
Kap. 4 – Poštovní úřady Brno 31 – 40	str.	86
Kap. 5 – Poštovní úřady Brno 41 – 50	str.	99
Kap. 6 – Pošty a provozovny Brno 51 – 200, Brno–venkov, DEPA, třídirny a doručování	str.	107
Kap. 7 – Poštovny a nižší poštovní útvary, pošt. spořitelna a úložny (A, B)	str.	116
Kap. 8 – Zemské, krajské a regionální poštovní instituce v Brně (C)	str.	124
Kap. 9 – Stáje, dopravní útvary, logistika a autopošty (D)	str.	136
Kap. 10 – Ostatní útvary, vedení pro Brno a Brno-venkov, schránky a spolky (E)	str.	147
Kap. 11 – Chronologie tuzemského poštovníctví s důrazem na Brno	str.	157

Carte exacte des postes et routes de l'Empire d'Allemagne divisee en ses cercles – Amsterdam, 1742.

Podle této mapy je Brno na jedné větvi poštovního kurzu z Vídně do Olomouce (druhá by měla vést přes Slavkov a Vyškov) a poštovní trasa na Vratěním zde vyznačena není vůbec. Pak věřte starým mapám:)

Úvodem:

K celostátní výstavě Brno 2000 vyšla kniha Františka Žampacha „O poště v Brně“. Ta nastartovala můj zájem o brněnské pošty. V následujících letech jsem s různou intenzitou a v několika etapách shromažďoval informace o objektech brněnských pošt v hranicích dnešního města Brna. Oproti knize Františka Žampacha jsem neaspíroval na beletristické zpracování s bohatými texty, ale spíš na tabulky a fotografické zachycení objektů pošt. Využíval jsem k tomu především zdroje dostupné volně a neomezeně časově, až jsem se postupem času dostal k současnému stavu. Je zde ještě řada „bílých míst“, zvláště u obcí k Brnu připojovaných ve 20. století. Další doplnění by zřejmě vyžadovalo práci v archívech, ale sami si můžete na jejich provozní době ověřit, že to je pro člověka se standardní pracovní dobou poněkud obtížné.

Celý soupis mé publikace je rozdělen do deseti kapitol začínajících poštami podle jejich čísel a pokračujícími kapitolami s nečíslovanými úřady a poštovními útvary. U jednotlivých adres jsou uváděny odkazy na fotografie a mapy týkající se objektu a na hlavní zdroje informací.

Vzhledem k tomu, že řada pramenů (i po roce 1918) byla v silně německém Brně psána v němčině, prolínají se občas čeština němčinou. Proti předchozímu vydání jsem to ale trochu učesal.

Oproti internetovému vydání z r. 2009 a limitovanému papírovému vydání z r. 2011 jsou doplněny nově získané informace, uvedeny prameny a opraveny zjištěné chyby.

Literatura, prameny:

Základní literaturou pro Brno jsou tři knihy. Je to již zmíněná kniha Františka Žampacha „O poště v Brně“ a ve Filatelii trvale aktualizovaný přehled poštovních úřadů od Jiřího Kratochvíla, autora nedávno vydané knihy „Pražské pošty“. Mimo to nově doporučuji velmi podrobnou, ale čtivou práci přítele M. Blechy o historii nádražní pošty v Brně, vycházející už třetím rokem v Merkur Revue. Dalším nenahraditelným zdrojem informací jsou staré mapy města Brna zpřístupněné v elektronické podobě úsilím V. Waltera a později dostupné i na mapovém portálu MMB. V oblasti poštoven a uložen jsem čerpal z prací a exponátů Dr. Petra Gebauera.

V dalším uvádím zkratky použité v kolonce „Prameny“ u jednotlivých položek.

- L1 – O poště v Brně, Fr. Žampach, Merkur Revue, spol. s. r. o., Brno 2000
- L2 – Adressbuch von Brünn (ročníky); Adressbuch von Gross Brünn (ročníky); Adresář zemského hl. města Brna (ročníky); Adressbuch der Landeshauptstadt Brünn 1942
- L3 – Telefonní seznamy v poválečném období
- L4 – Amtliches Verzeichnis der Telephone-Abonnenten in Mahren und Schlesien, Brünn
- L5 – Historický vývoj brněnského poštovníctví, Monika Bártová, bakal. práce, MU Brno, 2008
- L6 – Poštovní věstník Ministerstva dopravy a spojů
- L7 – Věstník České pošty
- L9 – Ústní svědectví
- L10 – Historické mapy města Brna a okolních obcí (<https://gis.brno.cz> ; www.vilemwalter.cz a tištěné)
- L11 – 150 let pošty v Tuřanech, Jan Petrás, studie 2008
- L12 – Ing. Karel Pospíšil – z rodinného archívu
- L13 – Časopis Filatelie (ročníky)
- L14 – Články a exponát Dr. Petra Gebauera
- L15 – Hof und Staats-Handbuch der Ostereichisch-Ungarischen Monarchie, Vídeň, různé ročníky
- L16 – Historie a současnost nádražního pošt. úřadu v Brně, M. Blecha, Merkur Revue, od r. 2021
- L17 – Postmeister- Vereins Kalendar, Vídeň, 1873 a 1876
- L18 – Der Staats beamtes Jahrbuch ....., Vídeň, 1880
- L19 – Internetová encyklopedie dějin Brna; www.encyklopedie.brna.cz
- L20 – Vývoj samosprávy v obci Bystrc (1848-1960), Z. Kuchař, dipl. práce, MU Brno, 2009
- L21 – Denní tisk, rozhlas, TV
- L22 – Monografie československých a českých známek, historický vývoj názvů pošt, J. Kratochvíl, Praha 2002 (s doplňky)
- L23 – Dějiny Králova Pole, kolektiv, Brno-Královo Pole, 2004
- L24 – Obecní samospráva Husovic v letech 1918-1938, M. Rošková, dipl. práce, MU Brno, 2014
- L25 – Poštovníctví v Čechách na Moravě a ve Slezsku, Čtvrtník, Galuška, Tošnerová, Liberec, 2008
- L26 – Z minulosti Brna-Soběšic, L. Bartoš, Archív města Brna, Brno, 1898
- L27 – Město Husovice, jeho minulost a přítomnost, K. Mrázek, tisk E. Kalous, Brno 1912

- L28 – Jehnice od minulosti k dnešku: sborník k 720 letům obce, J. Černohlávek a kol., Brno 2012
- L29 – Čs. Poštovní spořitelna ve 30. letech a v době okupace, J. Hájek, Acta Oeconomica Pragensia, r.15, č.7, Praha, 2007
- L30 – Vývoj poštovního práva, poštovní správy a její organizace v 19. stol., Mgr. R. Matoušek, rigor. Práce, ZČ univerzita, Plzeň, 2022
- L31 – Přehled denních razítek autopošt z let 1937-1940, V. Bulant, www.burda-auction.com, 2011
- L32 – Portál veřejné správy
- L33 – www.copycentrum.cz/realizace/polep-dveri-orli-7
- L34 – www.martinkoplik.cz
- L35 – www.kultino.cz/zidovska-brana-lorenz-padowetz
- L36 – Chytilův úplný adresář Moravy a Slezska, sv.I, část I – Morava, Alois Chytil, Praha, 1911
- L37 – Chytilův úplný adresář Československé rep., sv.I, – Morava a Slezsko, Alois Chytil, Praha, 1924
- L38 – Cenné nál. APOST 1994-2005, POFIS, Praha,2005
- L39 – Stará pošta v Pozořicích (1785-1911), V. Klíma, bakal. práce, MU Brno, 2012
- L40 – Wikipedie, 2024/2025
- L41 – Ženy na poště, J. Kramář, M. Jahoda, ČP. s.p., 2021
- L42 – Telefonní seznam, Česká pošta s.p., OZ Jižní Morava, 1993, Brno
- L43 – Telefonní seznam Obvodu Brno, cca2003, 2009, 2016, 2018, 2019, 2020, 2022

Pozn. Vzhledem ke snadnějšímu třídění podle data jsou tyto zapisovány v řazení rok/měsíc/den. Pokud je před nebo za datovým údajem pomlčka, není událost uvedeným datem přesně ohraničena, je to jen první nebo poslední zjištěný údaj.